

OLIY TA‘LIM TASHKILOTLARINING BOSHQARUV TIZIMINI RAQAMLASHTIRISH JARAYONIDA IMPLEMENTATSIYALASH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH

HAKIMOV FIRUZ NORBOY O‘G‘LI

*Nizomiy nomidagi O‘zMPU Boshlang‘ich ta‘lim pedagogikasi kafedrasida katta o‘qituvchisi,
p.f.f.d (PhD) firuzbek.hakimov1994@gmail.com*

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.23238396>

Annotatsiya. Oliy ta‘lim tashkilotlarining boshqaruv tizimini raqamlashtirishning nazariy-metodologik asoslari yoritilgan. Raqamli boshqaruvni samarali joriy etishning tashkiliy-pedagogik shart-sharoitlari, implementatsiyalash mexanizmlari, monitoring va baholash mezonlari asoslangan.

Kalit so‘zlar: oliy ta‘lim, boshqaruv tizimi, raqamlashtirish, raqamli boshqaruv, implementatsiya, pedagogik shart-sharoitlar, monitoring, baholash, boshqaruv samaradorligi.

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕХАНИЗМОВ ИМПЛЕМЕНТАЦИИ В ПРОЦЕССЕ ЦИФРОВИЗАЦИИ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ ОРГАНИЗАЦИЯМИ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ

Аннотация. Освещены теоретико-методологические основы цифровизации системы управления организациями высшего образования. Обоснованы организационно-педагогические условия эффективного внедрения цифрового управления, механизмы имплементации, а также критерии мониторинга и оценки.

Ключевые слова: высшее образование, система управления, цифровизация, цифровое управление, имплементация, педагогические условия, мониторинг, оценка, эффективность управления.

IMPROVING IMPLEMENTATION MECHANISMS IN THE PROCESS OF DIGITALIZATION OF THE MANAGEMENT SYSTEM OF HIGHER EDUCATION ORGANIZATIONS

Abstract. The theoretical and methodological foundations of digitalizing the management system of higher education organizations are highlighted. The organizational and pedagogical conditions for the effective implementation of digital management, implementation mechanisms, and monitoring and evaluation criteria are substantiated.

Keywords: higher education, management system, digitalization, digital management, implementation, pedagogical conditions, monitoring, evaluation, management efficiency.

Kirish. Bugungi kunda oliy ta‘lim tizimida boshqaruv jarayonlarini raqamli texnologiyalar asosida tashkil etish, boshqaruv qarorlarining tezkorligi, shaffofligi va samaradorligini ta‘minlash muhim vazifalardan biri sifatida namoyon bo‘lmoqda. Raqamli transformatsiya sharoitida oliy ta‘lim tashkilotlarining faoliyatini an‘anaviy boshqaruv usullari bilan cheklab qolmasdan, ma‘lumotlarni yig‘ish, tahlil qilish, monitoring qilish, boshqaruv qarorlarini ishlab chiqish va ularning ijrosini nazorat qilishni yagona raqamli muhit asosida

tashkil etish zarurati ortib bormoqda. Shu jihatdan oliy ta‘lim tashkilotlarining boshqaruv tizimini raqamlashtirish jarayonida zamonaviy implementatsiyalash mexanizmlarini takomillashtirish ta‘lim boshqaruvining institutsional samaradorligini oshirishga xizmat qiluvchi muhim pedagogik va tashkiliy omil hisoblanadi.

Shuningdek, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 3-iyuldagi PQ-200-son “Ma‘muriy islohotlar doirasida oliy ta‘lim, fan va innovatsiyalar sohasida davlat boshqaruvini samarali tashkil qilish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi qarori[1]da oliy ta‘lim, fan va innovatsiyalar sohasida boshqaruvni takomillashtirishning muhim huquqiy asoslaridan biridir. 2026-yilda tasdiqlangan “Oliy ta‘limning davlat ta‘lim standarti. Oliy ta‘lim yo‘nalishlari va mutaxassisliklari klassifikatori” ham oliy ta‘lim tizimining zamonaviy tashkiliy va boshqaruv talablariga mos rivojlanishini belgilovchi hujjatlardan biridir.

O‘zbekistonda oliy ta‘lim tizimini raqamli transformatsiya qilish va boshqaruv samaradorligini oshirish bo‘yicha qator normativ-huquqiy asoslar shakllantirilgan. Xususan, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktabrdagi PF-5847-son “O‘zbekiston Respublikasi oliy ta‘lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”gi Farmoni[2]da oliy ta‘limni modernizatsiya qilish, zamonaviy boshqaruv mexanizmlarini joriy etish hamda ilg‘or ta‘lim texnologiyalaridan foydalanishni rivojlantirish ustuvor yo‘nalish sifatida belgilangan.

Tadqiqotning maqsadi oliy ta‘lim tashkilotlarining boshqaruv tizimini raqamlashtirish jarayonining nazariy-metodologik asoslarini takomillashtirish, raqamli boshqaruv vositalarini ta‘lim tashkiloti faoliyatiga samarali joriy etishning pedagogik va tashkiliy mexanizmlarini ishlab chiqish hamda ularni implementatsiyalash asosida boshqaruv jarayonlarining samaradorligi, tezkorligi va shaffofligini oshirishdan iborat.

Oliy ta‘lim tashkilotlarida strategik qarorlarni implementatsiya qilishning pedagogik asoslarini aniqlash, mazkur jarayonning mazmuni va tarkibiy komponentlarini ilmiy jihatdan asoslash, samarali pedagogik shart-sharoitlarni belgilash hamda ularni ta‘lim jarayoniga joriy etish mexanizmlarini ishlab chiqishdan iborat.

✓ Oliy ta‘lim tashkilotlari boshqaruv tizimini raqamlashtirishning nazariy-metodologik asoslarini ilmiy jihatdan tahlil qilish, raqamli transformatsiyaning boshqaruv jarayonlariga ta‘sirini aniqlash hamda samarali raqamli boshqaruv yondashuvlarini asoslash.

✓ Oliy ta‘lim tashkilotlarida boshqaruv jarayonlarini raqamlashtirishni amaliyotga tatbiq etishning tashkiliy-pedagogik shart-sharoitlari va implementatsiyalash mexanizmlarini aniqlash, ularning mazmuni, tarkibiy komponentlari hamda o‘zaro funksional bog‘liqligini ilmiy asoslash.

✓ Takomillashtirilgan implementatsiyalash mexanizmlarining oliy ta‘lim tashkilotlari boshqaruv faoliyati samaradorligiga ta‘sirini tajriba-sinov asosida aniqlash, olingan natijalarni mezon va ko‘rsatkichlar asosida baholash hamda amaliyotga joriy etish bo‘yicha ilmiy-metodik tavsiyalar ishlab chiqish.

Tadqiqot natijasida oliy ta‘lim tashkilotlari boshqaruv tizimini raqamlashtirishning nazariy-metodologik asoslari takomillashtirilib, raqamli transformatsiyaning boshqaruv jarayonlariga ta‘sirini ta‘minlovchi samarali boshqaruv yondashuvlari ilmiy asoslandi, boshqaruv jarayonlarini raqamlashtirishni amaliyotga joriy etishning tashkiliy-pedagogik shart-sharoitlari aniqlashtirilib, implementatsiyalash mexanizmlarining tarkibiy tuzilmasi va

funksional imkoniyatlari takomillashtirildi, shuningdek, mazkur mexanizmlarning samaradorligini baholash mezonlari va ko‘rsatkichlari ishlab chiqilib, ularning oliy ta‘lim tashkilotlari boshqaruv faoliyatiga ta‘siri tajriba-sinov asosida asoslandi hamda amaliyotga joriy etish bo‘yicha ilmiy-metodik tavsiyalar ishlab chiqildi.

Tadqiqotning o‘rganganlik darajasi. Oliy ta‘lim tashkilotlarida strategik boshqaruv, strategik qarorlarni qabul qilish va ularni amaliyotga joriy etish masalalari O‘zbekiston tadqiqotchilaridan A.A. Abduqodirov, N.A. Muslimov, O‘.Q. Tolipov, B.X. Xodjayev va xorijiy tadqiqotchilardan I. Ansoff, H. Mintzberg, P. Drucker, M. Fullan, J. Kotter va boshqalarning ilmiy izlanishlarida turli jihatdan tadqiq etilgan.

Xulosa Oliy ta‘lim tashkilotlarining boshqaruv tizimini raqamlashtirish boshqaruv jarayonlarining tezkorligi, shaffofligi va samaradorligini oshirishga xizmat qiluvchi muhim omil hisoblanadi. Tadqiqot natijasida raqamli boshqaruvni samarali joriy etishning tashkiliy-pedagogik shart-sharoitlari aniqlanib, implementatsiyalash mexanizmlarini takomillashtirishning asosiy yo‘nalishlari belgilandi. Raqamli texnologiyalar asosida monitoring, tahlil, baholash va qayta aloqa jarayonlarini tizimli tashkil etish boshqaruv qarorlarining sifatini oshirish imkonini berishi asoslandi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 3-iyuldagi PQ-200-son “Ma‘muriy islohotlar doirasida oliy ta‘lim, fan va innovatsiyalar sohasida davlat boshqaruvini samarali tashkil qilish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi qarori.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktabrdagi PF-5847-son “O‘zbekiston Respublikasi oliy ta‘lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”gi Farmoni”[2].
3. O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta‘limning davlat ta‘lim standarti. Oliy ta‘lim yo‘nalishlari va mutaxassisliklari klassifikatori. – Toshkent, 2026.
4. Bryson, J. M. Strategic Planning for Public and Nonprofit Organizations. – San Francisco: Jossey-Bass, 2018.
5. Khakimov, F. (2024). METHODS OF DEVELOPING CREATIVE THINKING SKILLS OF PRIMARY CLASS STUDENTS. *Confrencea*, 5, 89-92.
6. Hakimov, F. N., & Ahmadova, G. N. (2025). THE CURRENT ROLE AND IMPORTANCE OF DISTANCE EDUCATION IN BEGINNER CLASSES. *SCIENTIFIC APPROACH TO THE MODERN EDUCATION SYSTEM*, 3(34), 95-98.
7. Hayitov, A., & Yusupova, I. (2022). Integrativ yondashuv asosida boshlang‘ich sinf o‘quvchilarida mantiqiy fikrlash kompetensiyalarini rivojlantirish usullari. *Science and innovation*, 1(B7), 1262-1267.
8. Anvar, H. Integrated Approach to Improving Pedagogical Abilities of Future Primary Education Teachers.